

ΜΑΡΤΙΟΣ 1970

ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ 9

Α. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 1969

I

Προηγούμενα ΤΕΤΡΑΔΙΑ

- | | | | |
|------|-------------|---|---|
| No 1 | ΝΙΚΟΛΗ | - | Ἡ τελευταία περίοδος στήν Ἑλλάδα |
| No 2 | ΝΙΚΟΛΗ | - | Ἀντίσταση καί μορφές ἀγῶνα |
| No 3 | -- | - | Μικρό οἰκονομικό Λεξικό |
| No 4 | ΝΟΜΙΚΟΥ | - | Ἡ ἐπίθεσις τῆς Δικτατορίας κατά τῶν ἐργαζομένων |
| No 5 | ΘΕΟΦΙΛΟΥ | - | Τό ἐφοπλιστικόν κεφάλαιον καί ὁ ρόλος του στήν Ἑλλάδα |
| No 6 | ΛΑΝΓΚΛΟΥΑ | - | Ἡ ζωή καί ὁ τοῦ Ἀλέκου Παναγούλη |
| No 7 | ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ- | - | Σύγκρουση Δικτατορίας καί Δικαστικῆς ἐξουσίας |
| No 8 | ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ | - | Γιά τήν Νεολαία |

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Σύμφωνα με τὰ προσωρινά στοιχεία πού έχουν ανακοινωθεί στην Ελλάδα, τό Εθνικό Είσοδημα ανέβηκε τό 1969 κατά 8,30/o έν σχέσει μέ τό 1968. Η άνοδος του 1968 έν σχέσει μέ τό 1967 ή-ταν 4,50/o καί του 1967 έν σχέσει μέ τό 1966 4,90/o. Αναλυ-τικά κατά κλάδους, σέ σταθερές τιμές 1958 έμφανίζεται σέ έν. δραχ. από τό 1966 έως τό 1969,

	1966	1967	1968	1969	o/o
1. Γεωργία, κτηνοτροφία άλιεία, όρυκτά, δάση	29.645	31.000	29.300	31.280	6,8
2. Βιομηχανία, Βιοτεχνία	40.213	41.800	46.400	51.970	12,0
3. Ύπηρεσίες	69.375	72.700	76.930	82.050	6,6
Σύνολον	139.233	145.500	152.630	165.300	8,3

(Στίς ύπηρεσίες συμπεριλαμβάνεται καί τό καθαρό είσοδημα από τό έξωτερικό, τουρισμός, μεταναστευτικά καί ναυτιλιακά έμβό-σματα κλπ. πού αποτελούν τό 70/o του συνολικού ποσού του Ε.Ε.)

Η σύνθεση του Εθ. Είσοδ. σέ ποσοστά από τό 1966, παρουσιάζεται

	1966	1967	1968	1969
1. Γεωργία κλπ.	21,5	21,3	19,2	18,9
2. Βιομηχανία κλπ.	28,8	28,7	30,4	31,5
3. Ύπηρεσίες κλπ.	49,7	50,0	50,4	49,6
	100	100	100	100

Σύμφωνα πάντα με τὰ στοιχεία πού παρουσιάζονται στην Ελλάδα ή Βιομηχανική παραγωγή κατά τό 9μηνο Ιαν.-Σεπτ. ήταν, μέ βάση τό 100 για τό 1959 για τὰ έτη 1968-1969,

	1968	1969	o/o μετ.
Ύφαντικά	172,2	191,3	11,1
Τροφίμων	146,7	149,8	2,1
Καπνού	171,0	160,8	-6,0
Χημικά	345,9	394,7	14,1
Μή μεταλλικῶν όρυκτῶν	206,8	244,5	18,2
Παραγωγῶν Πετρελαίου καί "Ανθρακος	254,8	269,8	5,9
Μεταλλουργικῶν προϊόντων	241,9	265,4	9,7
Έκτυπώσεων - Έκδόσεων	110,3	117,2	6,3
Μεταφορῶν	196,3	242,6	23,6
Ποτῶν	239,8	224,4	-6,4
Βασικῶν Μεταλλουργικῶν	687,4	904,3	35,5
Ίματισμοῦ - Ύποδήσεως	115,2	138,2	20,0
Χάρτου	214,8	243,1	13,2
Ηλεκτρικῶν μηχανῶν καί συσκευῶν	229,9	259,2	12,7
Μηχανῶν-Συσκευῶν πλὴν ηλεκτρικῶν	75,7	74,0	-2,2
Ξύλου καί Φελλοῦ	151,3	157,6	3,9
Έπίπλων καί σκευῶν	72,5	73,4	1,1
Δέρματος	103,1	106,4	3,2
Έλαστικοῦ καί Πλαστικῶν	487,8	597,5	22,5
Διαφόρων	340,8	303,4	-11,0
Γενικός Δείκτης	205,7	227,0	10,4

Κατά τὰ ἀνακοινωθέντα ἐπίσης στοιχεῖα κατὰ τὸ διάστημα Ἰαν.-
Ὀκτωβ. 1969 καὶ σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1967 καὶ 196 οἱ ἐξαγωγές
ἀνῆλθον σὲ ἐκ. Δολλάρια, ἀναλυτικῶς,

	1967	1968	1969
<u>Γεωργικὰ</u>			
Στάφυδες	27,6	27,1	31,6
Ἐλαῖαι - Ἐλαιόλαδον	19,9	21,4	14,6
Ποτά	7,8	7,7	10,1
Φροῦτα - Χυμοί	30,8	25,1	41,2
Δημητριακὰ	17,9	16	5,3
Καπνός	89,2	63	53,4
Βάμβαξ	17,3	21,8	22,7
Δέρματα	8,7	13,4	14,4
Λοιπὰ	24,1	22,5	22,4
	243,3	218,0	215,7
<u>Ὄρυκτὰ - Μεταλλεύματα</u>	20,6	28,4	33,6
<u>Πετρελαιοειδῆ</u>	2	7,1	3,2
<u>Βιομηχανικὰ - Βιοτεχνικὰ</u>			
Κλωστοῦφαντουργικὰ	11,5	15,2	20,2
Τσιμέντα	3,4	3,4	6,2
Χημικὰ - Φαρμακευτικὰ	7,1	17,1	16,2
Ἀλουμίνιον	16,2	21,8	25,7
Νικέλιον	0,2	2,4	21,6
Λοιπὰ μέταλλα	4,6	7,6	14,9
Σισσῦραι - Σισσυροδέρματα	7,1	4,8	12,3
Λοιπὰ	11	12,2	16,8
	61,1	84,5	133,9
<u>Λοιπὰ εἶδη</u>	10,1	0,9	2,9
Γενικὸν Σύνολον	337,1	338,9	389,3

Σύμφωνα πάντα μὲ τὰ προσωρινὰ στοιχεῖα τοῦ 1969 οἱ εἰσαγωγές
ἀνῆλθον σὲ 1420 ἐκ. Δολ. καὶ οἱ ἐξαγωγές σὲ 530 ἐκ. Δολ. Τὸ
ἔλλειμα, κατὰ τὰ λεγόμενά τους, ἀνέρχεται ἔτσι σὲ 890 ἐκ. Δολ.
Ἐνα μέρος ἀπὸ αὐτὰ, τὰ 570 ἐκ. καλύφθηκαν ἀπὸ τοὺς ἄδηλους
πόρους, δηλ. μεταναστευτικὰ, ἐργατικὰ, ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα
καὶ τουρισμὸς. Μένει ἓνα ὑπόλοιπο 320 ἐκ. Δολ. τὸ ὁποῖον ὅπως
λένε καλύπτεται κατὰ τὰ 310 ἐκ. ἀπὸ τὴν καθαρὴ εἰσαγωγὴ κεφα-
λαίων. Ἀλλὰ ἐδῶ ἀρχίζουν οἱ μεγάλες ἀμφιβολίες. Πρῶτον, μέσα
στὶς εἰσαγωγές πόσο εἶναι τὸ ποσὸν πού πλήρωσε τοῖς μετρητοῖς
ἢ Χούντα γιὰ τὴν ἀγορὰ ὀπλισμοῦ καὶ φόρτωσε τὸ ἐμπορικὸ
ἰσοζύγιο μὲ αὐτές τὶς ἀγορές. Καὶ στὸ 1970 ἐτοιμάζεται νὰ ἀγο-
ράσει πλοῖα καὶ ἀεροπλάνα ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ τάνκς ἀπὸ τὴν Γερ-
μανία, τὰ ὁποῖα βέβαια θὰ πληρωθοῦν καὶ μάλιστα πολὺ ἀκριβὰ.
Δεύτερον, αὐτὴ ἡ εἰσαγωγὴ κεφαλαίων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ, στὸ με-
γαλύτερο μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ δανεισμὸ τοῦ Κράτους, τῶν Τρα-
πεζῶν καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ἀπὸ ξένα Κράτη καὶ Τρά-
πεζες. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ὁ δανεισμὸς αὐτὸς γίνεται μὲ ὑπέ-
ρογκους τόκους. Ἐτσι ἡ Χούντα φορτώνει μὲ χρέη τὸν ἐλληνικὸ
λαὸ γιὰ πολλὰ χρόνια στὸ μέλλον.

Σύμφωνα μέ αυτά τά στοιχειά, τό κατά κεφαλήν εισόδημα άνέρχεται σέ 633 δολ. τόν χρόνο, μέ σταθερές τιμές του 1958 καί μέ τρέχουσες τιμές πλησιάζει τά 800. (I).

Στήν αύξηση αύτή συνέβαλε άποφασιστικά ή αύξηση τής παραγωγικότητας. Ο ρυθμός πού αναγκάστηκε νά δουλέφει τό ελληνικό προλεταριάτο μετά τόν πόλεμο ήταν πολύ σκληρός καί έρχόταν άμέσως μετά τό Ιαπωνικό καί τό γερμανικό. Μέ ελάχιση αύξηση πληθυσμού ύπερδιπλασιάστηκε ή παραγωγή, πράγμα πού σημαίνει τεράστια αύξηση τής κατά ώραν άποδόσεως του Έλληνα έργάτη. Η κατά 20.000 έκ. δρχ. αύξηση του Ε. Ε. μεταξύ 1967-1969 έγινε μέ μείωση τής άπασχολήσεως, σύμφωνα μέ τά στοιχειά πού δίνουν από τήν Ελλάδα, κατά 0,20/o. Μιά αύξηση δηλαδή κατά 130/o περίπου, πού όφείλεται στήν άνάλογη αύξηση τής παραγωγικότητας καί τής έκμεταλλεύσεως του Έλληνα έργάτη. Από τό 1964 ή άπασχόληση συνολικά άνέβηκε μόνο κατά 1,30/o.

"Άλλος ένας παράγοντας πού συνέβαλε άποφασιστικά στήν αύξηση του Ε.Ε. ήταν άρνητικός καί επικίνδυνος. Τό ελληνικό έθνος περνάει στά γηράσκοντα έθνη. Τό 1968 επί συνολικού πληθυσμού 8.716.441 κατοίκων, μόνον οί 2.907.581 ήταν ήλικίας κάτω των 20 έτών καί οί υπόλοιποι 5.808.860 άνω των 20. Στίς άρχές τής έκατονταετηρίδος 1900 στους 100 Έλληνες οί 39 ήταμ παιδιά. Σήμερα είναι μόνον 25. Τό 1962 ή αύξηση ύπολογίστηκε σέ 0,600/o, τό 1963 0,370/o, τό 1964 0,340/o, τό 1965 0,470/o, τό 1966 0,740/o. Τό 1967 1,190/o, λόγω τής άπαγορεύσεως τής μεγάλης μεταναστεύσεως τόν πρώτο εκείνο χρόνο τής Δικτατορίας. Κανονικά ή αύξηση του πληθυσμού θά έπρεπε νά είναι γύρω στο 1-1,50/o τόν χρόνο. Μάλιστα στίς καθυστερημένες οίκονομικά χώρες άνέρχεται σέ 1,5-2,50/o τόν χρόνο. Κι άπ αύτή τήν άποψη ή Ελλάδα άκολουθεϊ τήν πορεία των άλλων εύρωπαϊκών καπιταλιστικών κρατών. Έν πάση περιπτώσει ή μικρή αύξηση του πληθυσμού ένίσχυσε τήν αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Στήν σύνθεση του Έθνικού Εισοδήματος ύπάρχει μία σοβαρή παρατήρηση. Τό διογκωμένο ποσοστό των ύπηρεσιών, για τό όποιο γίνεται συνέχεια λόγος ότι είναι ένδεικτικό μιας καθυστερημένης χώρας. Κι όμως τά κριτήρια είναι διαφορετικά σ' αυτό τό σημείο. Πρώτα-πρώτα μέσα στο ποσοστό των ύπηρεσιών περιλαμβάνεται τό καθαρό εισόδημα εκ του έξωτερικού (πού ένα μέρος του προέρχεται από ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση, όπως θά δοϋμε παρακάτω), καί πού άποτελεϊ τό 70/o του συνολικού εισοδήματος καί τό περίπου 130/o του εισοδήματος των ύπηρεσιών. Στο εισόδημα αυτό περιλαμβάνεται καί ή παραγωγή ήλεκτρισμού καί συγκοινωνιών πού έξυπηρετοϋν τήν παραγωγή. Επίσης τό εισόδημα εκ του τουρισμού. Άλλά ό τουρισμός όπως έχει γίνει σήμερα δέν είναι απλώς προσφορά ύπηρεσιών, είναι μία σύγχρονη βιομηχανία, όπου άπασχολούνται δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι καί πού συνεχώς θά άπασχολούνται καί άλλοι. Παλαιότερα λέγαμε ότι όσο βιομηχανοποιεϊται μία κοινωνία τόσο περισσότερο γίνεται ή συγκέντρωση του τραπεζιτικού καί έμπορικού κεφαλαίου, σβήνουν από τή μέση πολλά έμπορικά παρασιτικά επαγγέλματα καί μεσάζοντες πού ύπολογίζονται στήν σύνθεση του Έθνικού Εισοδήματος. Η συγκέντρωση αύτή γίνεται μέ πολύ πιό γοργό ρυθμό, αλλά πολλές φορές εμφανίζεται διαφορετικά καί κάνει τους μικροαστούς ύπαλλήλους των μεγάλων τράστ. Στόν καιρό μας είναι δυνατόν μία καθυστερημένη χώρα νά περά-

σδι σέ μερικές δεκαετίες στήν βιομηχανική κοινωνία χωρίς νά μειωθεί τό ποσοστό τῶν ὑπηρεσιῶν. Χωρίς νά περάσει ἀπό τό παλαιό οἰκονομικό σχῆμα, ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας - μείωση τῶν ὑπηρεσιῶν καί μετά ἀπό πλήρη ἐκβιομηχάνιση διδῶνωση πάλι τῶν ὑπηρεσιῶν γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἀναγκῶν μιᾶς καταναλωτικῆς κοινωνίας, μέ ὑψηλά εἰσοδήματα. Ἡ νεώτερη βιομηχανία εἶναι τόσο αὐτοματοποιημένη ὥστε δέν προλαβαίνει νά ἀποκαθαρίσει τήν οἰκονομική ζωή ἀπό τίς περιττές ὑπηρεσίες, ἀλλά τίς μετατρέπει σέ ὑπηρεσίες μιᾶς ἐποχῆς μετά τήν βιομηχανοποίηση. "Ὅπως στή ζωή τῶν χωρῶν εἶναι δυνατόν ἀπό τήν ἀποικιακή κατάσταση μιᾶ χώρα νά περάσει κατ'εὐθεΐαν στό σοσιαλιστικό καθεστῶς, χωρίς νά περιμένει ἀναγκαστικά νά γίνει πρῶτα ἀστική δημοκρατία, νά δημιουργήσει βιομηχανία-προλεταριάτο καί μετά στό σοσιαλισμό, ἔτσι στήν οἰκονομική ζωή μπορεῖ νά περάσει στήν ἀνώτερη περίοδο χωρίς νά μειωθοῦν αἰσθητά οἱ ὑπηρεσίες. Ἀλλά συμβαίνει μιᾶ ἄλλη βασική ἀλλαγὴ στήν σύνθεση τῶν ὑπηρεσιῶν. Δέν ἔχουμε πιά νά κάνουμε μέ τίς μικροῦπηρεσίες πού μᾶς προσέφερε παλιά ὁ γαλατᾶς, ὁ παπουτσοῦς, ὁ ψιλικατζῆς. Ἀλλά ἔχουμε νά κάνουμε μέ τὰ σουπερμάρκετ, τὰ μεγάλα τράστ πού ἐλέγχουν τήν κατανάλωση ἀπό τήν παραγωγή. Θά δώσουμε μερικὰ ἑλληνικά παραδείγματα. Στόν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ, πού δέν εἶναι μόνο ἐξωτερικός, ἀλλά περισσότερο ἐσωτερικός, δέν ἔχουμε πιά τὰ μικροχάνια. Ἔχουμε τεράστια ξενοδοχειακά συγκροτήματα, μέ πλήρη καπιταλιστική σύνθεση καί ἐκμετάλλευση. Στά γαλατάδικα δέν ἔχουμε νά κάνουμε μέ τόν μάρμπα-Γιάννη καί τόν μάρμπα-Νικόλα πού μοίραζαν τό γάλα τους ἀπό σπίτι σέ σπίτι μέ τὰ καρτσάκια, ἀλλά μέ τὰ πρατήρια τῆς ΕΒΓΑ, τοῦ ΑΣΠΡΟ, τοῦ ΑΣΤΥ. Ὁ κάθε μικρός γαλατᾶς ὑπερηφανεύεται ἴσως ὅτι εἶναι μαγαζάτορας, γιατί ἔχει φορτωθεῖ ἕνα κατάστημα, τό νοῖκι, τήν ἐφορία του. Στήν πραγματικότητα εἶναι ὑποτακτικός τοῦ μεγάλου ἐργοστασίου πού τοῦ καθορίζει πῶς, πόσο καί μέ τί τιμὴ θά πουλήσει. Στά βενζινάδικα αὐτὴ ἡ σχέση ἐξάρτησης ἀπό τίς μεγάλες ἐταιρεῖες φαίνεται ἀκόμα καθαρώτερα. Ἐκεῖ πιά δέν μπορεῖ νά φτιάξει τό μαγαζί του ὅπως θέλει. Θά γίνει μέ σχέδια καί διαταγές ἀπό τήν ἐταιρεία. Ὁ ράφτης, ὁ παλῆς, πού ἔκανε τὰ ἐπί παραγγελία καί πουλοῦσε καί ὑφάσματα, ὁ ἐμποροράφτης, ἀποσύρεται ὄλο καί πῶς πῶς στό σκοτάδι τῆς λησμονίας καί βγαίνουν τὰ μεγάλα ἐτοιματζίδικα. Ὁ μικρομπακάλης δίνει τή θέση του στόν Μαρινόπουλο, τὰ Μονοπρί, τόν Βασιλόπουλο, τὰ μεγάλα σουπερμάρκετ. Ὁ γραφικός μικροπαπουσοῦς ἐξαφανίστηκε σχεδόν καί κυριάρχησε τό ἔτοιμο. Ἐλάχιστοι παλαιοὶ ὁπαδοὶ ἐπιμένουν ἀκόμα στά ἐπί παραγγελία. Ἡ παλιά πάστα καί τό παγωτό τοῦ μικροῦ ζαχαροπλάστη ἐξαφανίστηκαν καί κυριαρχεῖ ὁ Παπασπύρου πού μοιράζει σέ ἀκτῖνα ὅπου κατοικοῦν τέσσερα ἐκατομμύρια Ἕλληνες. Ἡ παλιά ρετσίνα γίνεται μποτίλια τοῦ Φίξ. Μποροῦμε νά ἐπεκταθοῦμε καί σέ πολλά ἄλλα, δέν εἶναι ὁμως ἀνάγκη. Ἡ ὑπηρεσία ἀλλάζει χαρακτῆρα, δέν μειώνεται ὁμως. Περνάει σέ ὑπηρεσία μιᾶς πῶς προχωρημένης καπιταλιστικῆς περιόδου. Γιά νά συμπεράνουμε, λοιπόν, καί οἱ ὑπηρεσίες μέ τό ποσοστό τους δέν ἀποτελοῦν σήμερα κριτήριο τοῦ κοινωνιολογικοῦ καθορισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Μπορεῖ νά μείνουν ὅσες εἶναι, καί νά ἔχουμε μιᾶ πλήρη καπιταλιστική κοινωνία.

(I) Σύμφωνα μέ τό κατά κεφαλήν εἰσόδημα οἱ χῶρες κατατάσσονται, σέ προβιομηχανικές μέ 50-200 δολ. τόν χρόνο, σέ βιομηχανική ἐξέλιξη μέ 200-600, σέ βιομηχανικές μέ 600-1500 καί ἀνεπτυγμένες βιομηχανικά ἄνω τῶν 1500.